

Inatsisartunut ilaasortaq
Anna Wangenheim
Demokraatit

25-03-2024
Suliap nr. 2024 - 3301
Akt. id. 24001643

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Angajoqqaat sulinngiffeqartarnerannik sivitsuinnissaq pillugu §37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 024-mut akissut

Asasara Anna Wangenheim

Apeqquteqaatinut qujanaq. Apeqqutit ataasiakkaarlugit matuma kinguliani issuarneqarput, akissuteqaat kingornanniilluni.

1. Angajoqqaat erninermi sulinngiffeqarnerat sapaatit akunneri 21-niit 37-nut sivitsorneqassagualuarpat pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu suut kingunerissagualuarpai?

1. Siunnersuummi aningaasaqarnikkut sunniutaasussat annertunerulersut aamma 2. sulinngiffeqartarnerup sivitsorneqarnerani ineriartortuartumik sunniutaasussat, aallaavigalugit aningaasaqarnikkut sunniutaasussat qimerloornissaat pisariaqarpoq. Naatsorsukkani missingersuineq aallaavigineqarpoq, aammalu nalorninartortaartussaallutik. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq, sivitsuinerup sunniuteqarnissaanut angajoqqaat suliffeqartut sivitsuinermik atuinissamik kissaateqartarnerisa annertussusissaata apeqqutaasussaana.

Pisortanut aningaasaqarnikkut sunniuteqarnerulernera

Angajoqqaat sulinngiffeqartarnerannik sivitsuineq, maannakkut sulinngiffeqarnissamut periarfissat ator neqartarnerattuut annertussusilimmik, ator neqassappat, suliassa qarfimmi katillugit 11,9 mio.koruuninik annertunerusunik aningaasalersuinissamut pisariaqartitsineq qaffattussaasoq naatsorsuutigineqarpoq. Aningaasalersuiner mut pisariaqartitsinerup qaffannera ernereer nermi sulinngiffeqartarnermut aningaasaate qarfimmut Amaat-mut, namminersortuni sulisunut ernereer nermi sulinngiffeqarnermut matussusiisartumut, aammalu ullumikkut akitsuummit inuussutissarsiortut akilertagaannit aningaasalersorneqartumut, 5,3 mio.-inut tungassuteqarpoq. 6,6 mio. koruunit sinneruttut pisortani sulisunut, 2022-mi ernereer nermi sulinngiffeqarnermi ullormusiaqarsinnaataasunut, aningaasartuutitut aningaasartuuteqarnerulernissamut naatsorsuutigineqartumut tungassuteqarput. Naatsorsuiner ni taakkunanani ullormusianik aamma aningaasarsianik utertitsilluni akiliutinik tiguisartut amerlassusaat siunissami taamaaginnassasoq tungavissaatillugu, tungavigineqarpoq. Sulisartut isumaqatigiissutaatigoortumik aningaasarsianik matussusiinnissaq isumaqatiginninniutigineqassappat, inuit

taakkua ikilisussaapput, paarlattuanik aningaasarsianut matussusiinissamut aningaasartuutit qaffattussaallutik.

Tassunga ilanngullugu piffissami erninnermut atatillugu sulinngiffeqarnissamut pisinnaatitaaffiit sivitsorneqarfianni, akileraarutinit iluanaarutininik annaasaqarnissaq naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattoq annaasassanut piffissami erninnermut atatillugu sulinngiffeqarnerup nalaani aningaasarsisartut amerlassusaat apeqqutaasussaavoq. Aggvaanermut tassunga nalunaarsuineri paasissutissanik pioreersunik tamanna pillugu misissuisoqarsimangimmat, Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut killissaliussat iluanni tamatuminnga misissuinissamik periarfissaqarsimangilaq.

Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik akissuteqaammut tunngatillugu makkuninnga paasissutissiivoq:

"Inatsisit suliffeqarnermiit sulinngiffeqarnissamut pisinnaatitaaffiliimmata, sulisartunut isumaqatigiissut imaluunniit ataasiakkaat atorfeqarnerannut tunngasut sulinngiffeqarnerup nalaani aningaasarsiaqarnissamik pisinnaatitsisinnaapput. Pisortani sulisartunut isumaqatigiissutit tamarmik sulinngiffeqarnerup nalaani tamakkiisumik aningaasarsiaqartitaanerup annertussusissaa pillugu aalajangersakkanik imaqarput. Pisortani sulisartunut isumaqatigiissutit amerlanerpaartaanni kommunini aamma Namminersorlutik oqartussani sulisut tamakkiisumik sulinngiffeqarnerup nalaani tamakkiisumik aningaasarsiaqarnissamut pisinnaatitaaffiliipput, takuuk tamanna pillugu inatsit 2020-meersoq. Tamatumunnga pissutaavoq, piffissap sulisartunut isumaqatigiissuteqarfiusup siuliani illuatungeriit inatsit 2020-meersoq naapertorlugu tamakkiisumik sulinngiffeqarnerup nalaani tamakkiisumik aningaasarsiaqarnissamik pingaarnersuineri salliutitsisimanerat. Angajoqqaat sulinngiffeqartarnerannik sivitsuineri, illuatungeriit sulisartut isumaqatigiissutaanni tunuliaqutaasut sivitsuinerup nalaani aningaasarsianik akiliinissamut aningaasarsianut aningaasassat tamarmiusut ilaannik pingaarnersuininnaat pisariaqartussaavoq. Pisortani suliffeqarnermi illuatungeriit tullianik inatsisip allanngortinneqassappat, tamatumunnga aningaasarsianut aningaasassanik salliutitsissanersut, Naalakkersuisut sioqqutsisumik naliliisinnaanngillat. Politikikkut taamatut pingaarnersuininissamut sulisartut peqatigiiffiit pinngitsaalineqassappat, tassami sulisartunut isumaqatigiissutit isumaqatiginninniutigineqarneranni politikikkut akuliuttarneq ileqqunngimmat.

Aningaasarsiaqarsinnaatitaanerup sivitsorneqarnerani aningaasaqarnikkut sunniutaasussat, sulisartunut isumaqatigiissutit isumaqatiginninniutigineqarnerannut atatillugu, naatsorsorneqarneranni, suliassaqarfimmut aalajangersimasumut aningaasarsiasat, sulisartunut isumaqatigiissutinut suliassaqarfimmi suaassutsit agguarsimanerat, innuttaasunut tamarmiusunut inunngortartunut kisitsisit il.il. sillimaffigineqartarput. Assersuutitut paasissutissiissutigineqarsinnaavoq, Atorfillit Kattuffianni isumaqatigiissutit tunngavigalugit sulisartunut tamaginnut aningaasarsiaqarsinnaatitaanerup sivitsorneqarnera, ukiumut sapaatit akunneri sulinngiffeqarnissap sivitsorneqarfii tamaasa katillugit kr. 322.000 missaannik akeqartussaavoq¹. Tassani oqaatigissallugu pingaaruteqarpoq, aningaasat taakkua sulisartunut isumaqatigiissuteqarfiusunut allanut toqqaannartumik nuutinneqarsinnaanngimmata, tassami naatsorsuineri AK-nut aningaasarsiat agguaqatigiissillugit taakkualu katitigaanerat aallaavigineqarmata. Pisortani sulisoq sulinngiffeqarnerup sivitsorneqartup nalaani aningaasarsiaqarsinnaatitaanngikkuni, pineqartoq tamatumunnga inatsisit atuuttut naapertorlugit ullormusiaqartinneqarnissamik pisinnaatitaasussaavoq. Tassunga ilanngutissapput ullumikkornit siviuserusumik paarlatsinik atorfinitsisinnermut aningaasartuutissat. Tamatumunnga aningaasartuutissat nalilerneqarsinnaanngillat, tassami inuk erninnermut atatillugu paarlatsitut sulisorineqarnerisqoq immikkut nalunaarsuisoqartanngimmat.

¹ Naatsorsuineri 2023-mi kisitsisit aallaavigineqarput aammalu AK-mut suliassaqarfimmi maannakkut isumaqatigiissutit isumaqatiginninniutigineqarnerannut atatillugu suliarineqarluni.

Aningaasaqarnikkut sunniutaasussat sulisunut sulisartunut isumaqatigiissutini ilaatinneqartunut imaluunniit namminersortunut suliffeqarnermi ataasiakkaanut isumaqatigiissutinut attuumassutilinnut tunngassuteqassanersut paasisutissiissutigineqarsinnaangilaq. Taamaattoq namminersortunut suliffeqarnermi sulisut minnerpaamik ernereermermi sulinngiffeqartarnermut aningaasaateqarfik Amaat aqputigalugu aningaasarsiat utertillugit akilerneqartarneranni ilaatinneqartussaapput.”

Piffissap sulinngiffeqarfiusup sivitsorneqarnerani sunniutit ineriartortuartut

Takorlooraanni, meeqqat ulluunerani paaqqinnittarfimmi kingusinnerusukku aallartitalernerisa malitsigisaanik atualinnginnermi neqeroorutini aningaasaqarnikkut sunnuteqarluarnerulersitsinissaq naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Taamaattoq Kalaallit Nunaata annertunersaanni atualinnginnermi neqeroorutini utaqqisoqarmat, sunnuteqarluarnerulersitsineq aningaasaqarnikkut sipaaruteqartitsissasoq naatsorsuutigineqanngilaq.

Takorlooraanni siunnersuut taamaaqataanik utaqqsuniittunik ikilisitseqataasinnaavoq. Taamaaliornikkut siunnerfigineqartut amerlanersai, neqeroorfigineqarnissamik pisinnaatitaasut, paaqqinnittarfimmi inissaqalersinnaapput. Tamatumunnga pissutaavoq, inissat inuttaqanngitsut sipaarneqarsinnaanginnerat, kisianni innuttaasunut allanut atorneqarsinnaanerat.

Tamatuma saniatigut angajoqqaat sulinngiffeqartarnerisa sivilunerulernera, sivilunerusumik suliffeqarnermiinnginnerup malitsigisaanik, ilaannut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni pilersitsinnaassuseqarnermi annaasaqartitsinnaavoq. Angajoqqaat ullumikkut paarsisussaqaarnissamik periarfissaqannginneq pissutigalugu piffissami aalajangersimasumi suliffeqarnerup avataaniilertartut, pitsaanerusumik suliffeqarnermiinnginnerup naatsorsuutigineqarsinnaanissaat kiisalu isertitaqaannarnissaat, periarfissaqarpoq.

Nunatsinni ulluunerani paaqqinnittarfinni sulisunut perorsaanikkut aalajangersimasunik iluaqutissartaqarsinnaavoq. Tamatumani ukioqqortussutsit siammarsimanerat, taamaalillunilu meeqqat meeraaqqerivimmiittut akornanni pisariaqartitsinerup siammarsimanagera pisariunnginnerulissasoq ilimagisaqarneq aallaavigineqarpoq.

2. Angajoqqaat erninermi sulinngiffeqarnerat sapaatit akunneri 21-niit 37-nut sivitsorneqassagaluarpat inuussutissarsiornermut aningaasatigut allaffissornikkullu suut kingunerissagaluarpai?

Apeqqummut 1-imut akissuteqaat innersuussutigineqarpoq.

3. Angajoqqaat erninermi sulinngiffeqarnerat sapaatit akunneri 21-niit 37-nut sivitsorneqassagaluarpat innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu suut kingunerissagaluarpai?

Apeqqummut 1-imut akissuteqaat innersuussutigineqarpoq.

4. Ulluunerani paaqqinnittarfiit pineqartillugit angajoqqaat erninermi sulinngiffeqarnerat sapaatit akunneri 37-nut sivitsorneqassagaluarpat qanoq sipaarutaatigissava, naatsorsuutigineqassaarlu meeraq paaqqinnittarfimmi aallartinnissaa sapaatit akunneri 16-ninik kinguartinneqarnissaa?

Apeqqummut 1-imut akissuteqaat innersuussutigineqarpoq.

5. Naalakkersuisut suliamut tunngasunik paasissutissanik allanik paasissutissiisinaappat?

Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik paasissutissiivoq ukiut kingullit ingerlaneranni pisortat suliffeqarfiini suliffeqarnermi illuatungeriit tamakkiisumik ernereernerup kingorna sulinngiffeqarnerup nalaani tamakkiisumik aningaasarsiaqarnissap qulakkeernissaa, annertuumik ukkatarisimagaat. Tamatumani pisortani sulisut sulinngiffeqarnissamut periarfissanik atuuttunik atuinissamut pissusiviusuni pitsaanerusunik periarfissaqarnissaat qulakkeerniarneqarluni.

Naalakkersuisut tamatuma saniatigut allanik paasissutissaateqanngillat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Jess Svane